

Emnekode : LFT - 104
Kandidatnr. : 7506
Dato : 10.12.2010
Ark nr. : 1. av 9

Joseph Conrads bok Heart of Darkness ble publisert i 1902 og faller inn i rekken av sjangeren reiselitteratur som preget store deler av 1800-tallets litteratur. Selve tanken som baserer seg på å bruke "reisen" som rammeverk for en fortelling er ikke ny. Reiselitteraturen hadde en lang tradisjon som lar seg spore tilbake til litteraturens tidlige stadier og binder de ulike tidsepokene uløselig sammen. Men Conrads bok skiller seg markant fra den typiske reiselitteraturer som ble produsert i ~~denne~~ ^{boken kom ut} perioder, ved at den våger å stille spørsmål og problematisere de ulike sidene ved det imperialistiske menneskesynet som var så og si allment akseptert i tiden boken er skrevet.

Boken til Conrad har blitt stående som et betydningsfullt ^{litterært} verk som til stadighet har evner til å fascinere sine lesere. Francis Ford Coppola var en av dem som lot seg fascinere av hovedpersonen Marlow sin reise inn i hjertet av Kongo. Han fremstiller med sin film Apocalypse Now (Redux) historien om en annen manns reise ^{inn i} lys av vår moderne tid. ^{inn i} mørket

Jeg skal i løpet av denne oppgaven forsøke å gripe fatt i de elementene

Emnekode : LFT-104
Kandidatnr. : 7506
Dato : 10.12.2010
Ark nr. : 2 av 9

Coppola
som jeg opplever som fellesnevner mellom disse to kunstneriske verkene, og hva er det som stiller dem fra hverandre? Hvordan bruker Conrad og Coppola reise-motivet i sin bok/film, og ~~lærer~~ ~~Coppola og tar i brite~~ på sin individuelle måte? Og tilslutt skal boken og filmen sees som to deler av en helhet, eller betraktes som to separate historier/kunstverk?

Som jeg nevnte i innledningsu's henner Conrad reise-motivet fra andre litterære verk. Et av dem er Vergils Aeneider, et romersk heroisk epos ~~so~~ der vi følger hovedpersonen Aeneidas flukt fra det falne Troja. Flukten hans tar han ut på en reise på havet der han blant annet stiger ned i dødsriket. Reisen som et motiv for læring er noe både Conrad og Coppola berytter seg av. Både dampbåts kaptein Marlow i Kongo og kaptein Willard ~~Benjamin~~ i Vietnam/Kambodsja lærer på sine reiser å se livets harde realiteter og lærer å tjene menneskasimets mørke sider.

Et gjennomgående tema i Aeneider er maktens styggeside, noe Aeneidas

Emnekode : LFT 104
Kandidatnr. : 7506
Dato : 10.12.2010
Ark nr. : 3 av 9

Willard og Marlow får erfare. Aeneidas i møte med Sibyller som vokter på merkets hemmelighet, Marlow i møte med elferbens jegeren Kurtz, og Willard i møte med kaptein Walter E. Kurtz som har "gått fra forstander" og gjort seg selv til Gud over de innfødte i Kambodsjas jungel. Conrad videreformidler Vergils budskap om at med makt er også maktmisbruk en naturlig følgevern.

En annen allusjon vi finner i Conrads bok og Coppolas film er Dantes Denguddommelige komedie som omhandler Dantes reise ned i helvete. Der opplever han en evig stillstand som et resultat av et fravar av Gud. Både Willard og Marlow reiser fremover i tid men som Dante reiser de også innover i menneskesinet. Conrad beskriver i sin bok hvordan elver og båter etter hvert slukes opp av jungelen og ~~han~~^{Marlow} føler at han reiser tilbake i tid til et urlandskap, som ~~er~~^{han opplever som} uoversiktlig og nærmest labyrintisk.

Willard reiser på lite lury med Marlow oppover er elv inn i utkjert

Emnekode : LFT 104
Kandidatnr. : 7506
Dato : 10.12.2010
Ark nr. : 4 av 9

ferreri. Marlow viser dette landskapet til oss ~~leser~~ ^{leser} ved hjelp av sin til tider usammenhengende fortelling. Coppola bruker visuelle effekter og perspektivstyring av kamera til å illustrere den etterhvert trykkelende atmosfæren som føles mer og mer klaustrofobisk.

Vi får både gjennom boka og filmen ~~en følelse av og~~ etterhvert som Marlow og Willard nærmer seg Kurtz, ^{følelsen av og} begynne oss i et arkaisk mytisk univers. ^{landskap} Begge historiere har ~~som~~ Kurtz som reisens mål og narrative sentrum.

Conrad klarer på en genial måte og opprettholde mystikk som omringer Kurtz ved at Marlows reise hele tiden mater han med nye rykter, historier og myter om denne elferbers jegeren i hjertet av jungelen.

Coppola som arbeider i et fullstendig annerledes medium støter her på utfordringer med å opprettholde mystikk rundt Kurtz. Han løser dette ved at Willard gjennom hele reisen ^{avdekker} nye sider ved Kurtz gjennom ^{å lese} hemmelig stemplede dokumenter og ^{formulere} sine egne tanker og etterhvert

Emnekode : LFT -104
Kandidatnr. : 7506
Dato : 10.12.2010
Ark nr. : 5 av 9

facinasjon for Kutz. Denne narrative fortellerstemmen ^{til Willard} peger hele filmen til Coppola og i kombinasjon med kameraføring skaper Coppola en driv i den narrative fortellingen, og overfører facinasjonen ~~for~~ Kutz til oss tilskuere.

Denne reisen inn i Kutz sitt landskap er som tilligegge nevnt også en reise innover i menneskesinnet. Conrad har heftet motivet om a° reise inn i den mørkeste delen av menneskesinnet fra myter om Kong Minos og Minotaurer. Minotaurer er halvt menneske og halvt monster/dyr og befinner seg innest i en labyrnt. Denne labyrinten kan sees som et bilde på menneskehjernen eller sinnet. I dyppet av oss alle ligger ondskaper og mørket som hele tiden er i konflikt med ^{det gode} og ^{for mytter.} ~~hverandre~~. Willard og Marlow representerer mannen som ved hjelp av et garnnøste fort veier inn i labyrinter, drepte minotaurer og klarte som resultat av garnnøste a° finne veier utigjer.

Kutz kan sees a° representere dette monstret, og Willard og Marlow lærer om seg selv i

Emnekode : LFT-104
Kandidatnr. : 7506
Dato : 10.12.2010
Ark nr. : 6 av 9

møtet med monstret. Nietzsche formulerer det slik "Når du latter på uhyrer, må du vokte deg så du ikke selv blir et uhyre. For når du titter inn i avgrunner, kikker avgrunner inn i deg."

Reisen til de to hovedpersonene erder noe ulikt. Marlow henter ut Kurtz fra jungelen, har er dødsyk og svak. Reiserens måler som sagt Kurtz, og i møte med denne Kurtz oppstår det et vakuum eller elliptisk sentrum i historien. "Kurtz er mørkets hjerte, men dette hjertet er tomt" som Lothe beskriver det. Kurtz dør på båturen ut av jungelen og Marlow returnerer til det europeiske fastlandet, tydelig preget av møte med jungelen, de innfødte og Kurtz. Boka har på denne måten en sirkulær struktur ved at vi begynner i London (imperialismens sentrum) følger Marlow inn i jungelen og møter Kurtz, Kurtz dør og Marlow vender tilbake til det "siviliserte" samfunnet.

Emnekode : LFT - 104
Kandidatnr. : 7506
Dato : 10.12.2010
Ark nr. : 7 av 9

I Coppolas versjon av historien får publikum på en annen måte er boka en mulighet til og bli kjent med og gjøre seg opp en mening om Kurtz. Her ligger noe av svakheten ved filmer som kunstform fordi der my stiler. Coppola bygger opp til i opptakten til møte ~~med~~ med Kurtz, ~~faller~~ merer mange faller litt igjennom i det vi ser han og hører han snakke i filmen. Det oppstår også et nævere relasjon mellom Willard og Kurtz enn vi opplever mellom Marlow og Kurtz i boka til Conrad. Willard ender opp med å drepe Kurtz, som det kan tolkes ^{av filmen} er noe Kurtz selv vil.

Kurtz er å regne som et resultat og et produkt av samfunnet, og i det øyeblikket han befinner seg utenfor samfunnet felles norm må han som øksen utenfor tempelet "offres". Det er et interessant paradoks Coppola presenterer oss tilskuerne for. Kurtz som er blitt trent opp og opplært til å drepe ^{av samfunnet}, har nå mottatt en dødsdom som følge av å ha ~~drept~~ begått drap. Denne

Emnekode : LFT-104
Kandidatnr. : 7506
Dato : 10.12.2010
Ark nr. : 8 av 9

drapshandlingen passer ikke inn i "systemet" samfunnet opererer ~~under~~ innenfor og skal derfor straffes med mord/døden. Dette forsterker krigens paradoks og Amerikas verdenshykler. Kurtz blir ifølge min personlige tolkning en syndebukk eller et offerlam som må betale prisen for styremaktens ~~svake~~ manglende evne til å kontrollere og strukturere menneskelig ondskap i en krigssituasjon.

Etter drapet tar Willard Kurtz^{sitt} manuskript med tilbake til sivilisasjonen, det samme gjør Marlow med Kurtz' nedtegnelser ~~av~~ av imperialistiske tanker.

Filmen ender med at Kurtz siste ord "The horror! The horror" repeteres i det Marlow forlater jungelen. De samme ordene ~~ytres~~ ytres av Kurtz i Kongo, men hverken forfatteren eller filmiskaperen gir oss en forklaring på dette valget av ord ved livets slutt. Her legger begge vi rom for tolkning av livet/silskueren

Jeg vil konkludere med at både boka Heart of Darkness og filmen Apocalypse now! sentrer seg rundt reise motivet som struktur for

Emnekode : LFT 104
Kandidatnr. : 7506
Dato : 10.12.2010
Ark nr. : 9 av 9

sin individuelle fortelling. Coppola tar med seg de intertekstuelle referansene og skjulte allusjoner som Joseph Conrad berytter seg av. Begge historiene bretter rundt en elv, en reise innover i et fysisk tett fremmed landskap, samtidig som det utforsker menneskets indre landskap. Motivet i begge historiene er at både Marlow og Willard skal lære noe som de igjen kan bringe tilbake til samfunnet/sivilisasjonen. Kurtz er reisens mål som i begge fortellingene viset seg og være et helt sentrum.

Måten Coppola har løst oppgaver med å visualisere Conrads problematikk på, bærer preg av at han opererer med et sett kunstneriske ~~regler~~^{regler} som stiller seg sterkt fra de litterære. Der Conrad bruker språket, tyr Coppola til visuell og auditive virkemidler, som etter min mening fungerer godt.

Slutter av historier blir forståelig som et resultat av de ulike kunstformers ~~uttryks~~ arbeidsmåter. Jeg vil si meg enig med Lothe i hans beskrivelse av boka og filmer som "to individuelle estetiske prosjekt, som griper om hverandre tematisk og intertekstuell."